GENERALINIO ADVOKATO YVES BOT IŠVADA,

pateikta 2008 m. sausio 31 d. [1]

1. Šis procesas dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą susijęs su Italijos teisės nuostatomis dėl medikų veiklos ir privačių gydymo įstaigų reklamos. Remiantis šiomis nuostatomis, medicininio ir chirurginio gydymo estetinės priežiūros srityje, kurį atlieka privačios gydymo įstaigos, reklama per nacionalinės televizijos kanalus yra draudžiama. Tačiau tokia reklama leidžiama per regioninės televizijos kanalus ir kitas informacijos perdavimo priemones su sąlyga, pirma, jog yra gautas kompetentingos regiono administracinės valdžios institucijos leidimas, nenurodant sąlygų šiam leidimui gauti, ir, antra, jog minėtai reklamai išleidžiama ne daugiau kaip 5 % už praeitus metus deklaruotų pajamų.

2. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori sužinoti, ar šiose teisės nuostatose numatytas medicininio ir chirurginio gydymo estetinės priežiūros srityje, kurį atlieka privačios gydymo įstaigos, reklamos per nacionalinės televizijos kanalus draudimas yra suderinamas su Bendrijos teise, jeigu ši reklama leidžiama, su tam tikromis sąlygoms, per regioninės televizijos kanalus.

3. Šioje išvadoje nurodysiu, kad toks šios reklamos per nacionalinės televizijos kanalus draudimas yra įsisteigimo laisvės ir laisvės teikti paslaugas apribojimas.

4. Be to, paaiškinsiu, kad nors valstybė narė gali teisėtai nustatyti šių laisvių apribojimus siekdama apsaugoti tokį teisėtą interesą kaip visuomenės sveikata, svarbu, kad nagrinėjama priemonė užtikrintų tikslo, kurio ja siekiama, įgyvendinimą ir neviršytų to, kas būtina jam pasiekti. Nurodysiu, kad kadangi medicininio ir chirurginio gydymo estetinės priežiūros srityje, kurį atlieka privačios gydymo įstaigos, reklama leidžiama, su tam tikromis sąlygomis, per regioninės televizijos kanalus, tokios pačios reklamos draudimas per nacionalinės televizijos kanalus neatitinka proporcingumo reikalavimo, ir todėl yra nesuderinamas su Bendrijos teise.

1 — Originalo kalba: prancūzų.

I — Teisinis pagrindas

A — *Bendrijos teisė*

1. EB sutartis

5. EB 43 straipsnio pirmoji pastraipa draudžia vienos valstybės narės nacionalinių subjektų įsisteigimo kitos valstybės narės teritorijoje laisvės apribojimus. Pagal EB 43 straipsnio antrąją pastraipą įsisteigimo laisvė apima savarankiškai dirbančių asmenų teisę imtis veiklos bei ja verstis, taip pat steigti ir valdyti įmones.

6. EB 49 straipsnio pirmoji pastraipa draudžia Bendrijoje laisvės teikti paslaugas apribojimus, taikomus valstybių narių nacionaliniams subjektams, kurie yra įsisteigę kitoje Bendrijos valstybėje negu valstybė, kurios subjektas yra asmuo, kuriam tos paslaugos teikiamos.

7. Remiantis EB 48 ir 55 straipsniais, EB 43 ir 49 straipsniuose įtvirtintomis teisėmis naudojasi ir bendrovės arba firmos, įkurtos pagal valstybės narės teisę ir Bendrijoje turinčios savo registruotas buveines, centrinę administraciją ar pagrindinę verslo vietą.

8. Pagal EB 47 straipsnio 3 dalį ir EB 55 straipsnį laipsniškas apribojimų, nesuderinamų su EB 43 ir 49 straipsniais, medikams, giminiškoms profesijoms ir farmacininkams panaikinimas priklauso nuo to, kaip įvairiose valstybėse narėse bus koordinuojamos jų profesinės veiklos sąlygos. Tačiau Europos Sąjungos Taryba ir Europos Bendrijų Komisija pripažino, kad EB 43 ir 49 straipsnių tiesioginis veikimas, atitinkamai pripažintas sprendimuose *Reyners* [2] ir *Van Binsbergen* [3] , nuo 1970 m. sausio 1 d., kurią baigėsi pereinamasis laikotarpis, galioja ir sveikatos priežiūros profesijoms [4]. Be to, medikams, giminiškoms profesijoms ir farmacininkams taikomos direktyvos dėl koordinavimo [5].

9. Pagal EB 46 straipsnio 1 dalį ir EB 55 straipsnį EB 43 ir 49 straipsniai nesudaro kliūčių apribojimams, kuriuos pateisina visuomenės sveikatos pagrindai.

2 — 1974 m. birželio 21 d. Sprendimas (2/74, Rink. p. 631).

3 — 1974 m. gruodžio 3 d. Sprendimas (33/74, Rink. p. 1299).

4 — Taigi 1975 m. birželio 16 d. Tarybos direktyvos 75/362/EEB dėl diplomų, pažymėjimų ir kitų oficialią mediko kvalifikaciją patvirtinančių dokumentų abipusio pripažinimo, įskaitant priemones, padedančias veiksmingai naudotis įsisteigimo teise ir laisve teikti paslaugas (OL L 167, p. 1), pirmoje konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad pagal Sutartį pasibaigus pereinamajam laikotarpiui draudžiama bet kokia diskriminacija dėl pilietybės įsisteigiant ir teikiant paslaugas.

5 — Dėl gydytojų veiklos žr. 1975 m. birželio 16 d. Tarybos direktyvas 73/362 ir 75/363/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių gydytojų veiklą, derinimo (OL L 167, p. 14). Šiose srityse priimtas direktyvas panaikino ir pakeitė 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (OL L 255, p. 22).

2. Antrinė teisė

10. Direktyva 89/552/EEB [6] Bendrijos teisės aktų leidėjas siekė suderinti nacionalinės teisės aktus, reglamentuojančius reklamą per televiziją.

11. Direktyvos 89/552 1 straipsnio c punkte sąvoka „televizijos reklama“ apibrėžiama kaip „bet kokio pobūdžio pranešimas, susijęs su prekyba, verslu, amatu ar profesija, kurį už pinigus ar kitokį panašų atlygį transliuoja valstybinė ar privati įmonė ir kuriuo už tam tikrą mokestį siekiama paskatinti pirkti prekių ar naudotis paslaugomis, įskaitant nekilnojamojo turto įsigijimą arba turtinių teisių ir įsipareigojimų perėmimą“. (Pataisytas vertimas)

12. Pagal šios direktyvos 12 straipsnio d punktą televizijos reklamoje neturi būti dalykų, skatinančių sveikatai ar saugai pavojingą elgesį.

13. Pagal minėtos direktyvos 14 straipsnio 1 dalį draudžiama tik pagal receptus išduodamų medicinos produktų bei medicinos priemonių valstybėse narėse, kurių jurisdikcijai priklauso transliuotojas, reklama. Pagal to paties straipsnio 2 dalį medicinos priemonių reklama per televiziją yra draudžiama.

14. Pagal tos pačios direktyvos 3 straipsnio 1 dalį valstybės narės turi teisę jų jurisdikcijai priklausantiems televizijos transliuotojams šios direktyvos reguliuojamose srityse nustatyti išsamesnes ar griežtesnes taisykles.

B — *Nacionalinė teisė*

15. Medikų ir privačių gydymo įstaigų reklamą Italijoje reglamentuoja 1992 m. vasario 5 d. Įstatymas Nr. 175 [7], iš dalies pakeistas 1999 m. vasario 26 d. Įstatymu Nr. 42 [8], vėliau – 1999 m. spalio 14 d. Įstatymu Nr. 362 [9] ir 2004 m. gegužės 3 d. Įstatymu Nr. 112 [10], toliau – 1992 m. Įstatymas.

6 — 1989 m. spalio 3 d. Tarybos direktyva dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų nuostatų, susijusių su televizijos programų transliavimu, derinimo (OL L 298, p. 23), iš dalies pakeista 1997 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/36/EB (OL L 202, p. 60, toliau – Direktyva 89/552).

7 — *Gazzetta Ufficiale*, Nr. 50, 1999 m. kovo 2 d, p. 4.

8 — *Gazzetta Ufficiale*, Nr. 50, 1999 m. kovo 2 d. p. 4.

9 — *Gazzetta Ufficiale*, Nr. 247, 1999 m. spalio 20 d., p. 3.

10 — Paprastas priedas prie *Gazzetta Ufficiale* Nr. 82, 2004 m. gegužės 5 d.

16. Šiam procesui yra svarbios šios 1992 m. Įstatymo nuostatos:

„*1 straipsnis*

1. Gydytojų ir pagalbinio personalo veiklos reklama, kurią numato ir reglamentuoja galiojantys įstatymai, galima tik pritvirtinant iškabą ant pastato, kuriame vykdoma profesinė veikla, skelbiantis telefonų kataloguose, bendruose kategorijų katalogu ose ir tik gydytojams skirtuose periodiniuose leidiniuose, dienraščiuose, informaciniuose periodiniuose leidiniuose ir per regionini radijo ir televizijos kanalus.

2. Iškabose ir skelbimuose, nurodytuose 1 dalyje, gali būti pateikiama tik ši informacija:

a) pavardė, vardas, adresas, telefono numeris ir profesinės veiklos vykdymo vietos adresas, darbo laikas arba priėmimo valandos;

b) kvalifikacija, akademiniai laipsniai, specializacijos diplomai, karjeros pasiekimai, be santrumpų, kurios gali suklaidinti;

c) valstybės suteiki arba pripažinti garbės pasižymėjimo ženklai.

3. Nurodyti specialisto kvalifikaciją gali tik tie, kurie yra gavę atitinkamą diplomą pagal galiojančias teisės nuostatas. Draudžiama nurodyti diplomus, įskaitant specializacijos diplomus gautus užsienyje, jeigu jie nepripažinti valstybės.

4. Gydytojas ne specialistas gali nurodyti konkrečią sritį, kurioje jis specializuojasi, vartodamas sąvokas, kurios atkartoja oficialų specializacijos pavadinimą ir neklaidina arba nekelia abejonių dėl turimos gydytojo specialisto kvalifikacijos <…>

5. Šio straipsnio nuostatos taikomos ir gydytojų asociacijoms bei nuorodoms ant chirurgų, dantų gydytojų, dantų protezuotojų ir veterinarų receptų knygelių bei vizitinių kortelių, kurias naudoja asmenys, vykdantys kitą 1 dalyje nurodytą profesinę veiklą.

2 straipsnis

1. Reklamai, kuri pateikiama iškabų ir skelbimų, nurodytų 1 straipsnyje, forma, reikalingas mero leidimas, kuris išduodamas profesinės asociacijos arba kolegijos, kuriai pareiškėjas priklauso, sutikimu. <…>

2. Norėdamas gauti komunos leidimą, profesine veikla besiverčiantis asmuo turi pateikti kompetentingai profesinei asociacijai arba kolegijai prašymą, prie kurio pridedamas išsamus reklaminio skelbimo rūšies, požymių ir turinio aprašymas. Per trisdešimt dienų nuo prašymo gavimo dienos profesinė asociacija ar kolegija prašymą su prie juo pridedamu sutikimu perduoda merui.

3. Tam, kad duotų sutikimą, profesinė asociacija ar kolegija turi patikrinti, ar laikomasi 1 straipsnyje įtvirtintų nuostatų ir ar reklaminės iškabos, skelbimai ar ženklai, nurodyti 4 straipsnyje, atitinka specialiame Sveikatos ministro reglamente įtvirtintas nuostatas, atsižvelgdama į Vyriausiosios sveikatos tarybos ir prireikus profesinių asociacijų arba kolegijų nuomonę, kurią pastarosios turi pateikti per devyniasdešimt dienų nuo prašymo gavimo dienos.

3a. 1 dalyje numatyti leidimai atnaujinami tik tuo atveju, jeigu pakeičiamas pirminis reklamos tekstas.

<…>

4 straipsnis

1. Privačių gydymo įstaigų ir vienoje ar keliose srityse besispecializuojančių konsultacijų bei gydymo kabinetų, kuriems reikalingas tinkamas leidimas, reklama leidžiama pritvirtinant iškabas arba ženklus ant pastato, kuriame vykdoma profesinė veikla, skelbiantis telefonų kataloguose, bendruose profesinės veiklos kataloguose ir tik gydytojams skirtuose periodiniuose leidiniuose, dienraščiuose, informaciniuose periodiniuose leidiniuose ir per regioninių radijo ir televizijos kanalus su galimybe konkrečiai nurodyti specialią medicininę ir chirurginę veiklą, realiai teikiamas diagnostikos ir terapijos paslaugas, jei prie šių nuorodų pateikiami už kiekvieną konkrečią sritį atsakingo asmens vardas, pavardė ir profesinė kvalifikacija.

2. Visais atvejais būtina nurodyti gydytojo, vadovaujančio gydymo įstaigai, vardą, pavardę ir profesinę kvalifikaciją.

<…>

5 straipsnis

1. Leidimus 4 straipsnyje nurodytai reklamai išduoda regiono valdžios institucijos, atsižvelgdamos į profesinių asociacijų ar kolegijų regioninių federacijų, kai tokios yra, nuomonę, kurios turi patvirtinti akademinių ir mokslinių laipsnių turėjimą ir galiojimą, estetinę iškabos, ženklo ar skelbimo atitiktį 2 straipsnio 3 dalyje nurodytame teisės akte įtvirtintiems reikalavimams.

<…>

3. Šiame straipsnyje nurodytuose reklaminiuose skelbimuose turi būti pateikiama informacija apie regiono valdžios institucijų leidimą.

4. 4 straipsnyje nurodytų gydymo įstaigų savininkams ir vadovaujantiems gydytojams, kurie naudojasi leistinos formos reklama be regiono valdžios institucijų leidimo <…> taikomos drausminės priemonės, t. y. papeikimas arba teisės verstis gydytojo praktika sustabdymas <…>

5. Jei reklaminiame skelbime pateikiama neteisinga informacija apie veiklą ar paslaugas, kurias gali teikti gydymo įstaiga, arba jame nenurodytas vadovaujantis gydytojas, administracinis leidimas verstis medicinine praktika sustabdomas nuo šešių mėnesių iki vienerių metų.

<…>

9a straipsnis

Asmenys, užsiimantys 1 straipsnyje nurodyta gydytojo praktika, bei 4 straipsnyje nurodytos gydymo įstaigos gali naudotis šiame įstatyme leidžiamos formos reklama, išleisdamos tam ne daugiau kaip 5 % už praeitus metus deklaruotų pajamų.“

17. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė ir 2006 m. rugpjūčio 4 d. Įstatymą Nr. 248, vadinamą „Pakeičiančiu į įstatymą su pakeitimais 2006 m. liepos 4 d. Įstatyminį dekretą Nr. 223 dėl neatidėliotinų nuostatų dėl ekonominio ir socialinio pakilimo, viešųjų išlaidų ribojimo ir racionalizavimo bei priemonių, susijusių su pajamomis ir kova su mokesčių slėpimu“ [11],

11 — Paprastas priedas prie *Gazzetta Ufficiale* Nr. 183, 2006 m. rugpjūčio 11 d.

kuris buvo priimtas vėliau, nei įvyko pagrindinės bylos aplinkybės.

18. Šio įstatymo 2 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Vadovaujantis Bendrijos laisvos konkurencijos principu, laisvo asmenų ir paslaugų judėjimo principu bei siekiant užtikrinti reklamos vartotojams veiksmingą pasirinkimą įgyvendinant savo teises ir galimybę palyginti rinkoje siūlomas paslaugas, nuo šio dekreto įsigaliojimo dienos panaikinamos teisės aktų nuostatos, laisvųjų profesijų ir intelektinės veiklos atžvilgiu nustatančios:

<…>

b) draudimą reklamuotis, net ir iš dalies, pateikiant informaciją apie diplomus ir profesines specializacijas, siūlomos paslaugos savybes, taip pat bendrą paslaugų kainą remiantis informacijos skaidrumo ir teisingumo kriterijais, kurių laikymąsi užtikrina profesinės asociacijos;

<…>

2. Tai nepažeidžia nuostatų, susijusių su vertimusi profesine veikla nacionalinėje medicinos paslaugų sistemoje arba pagal sutartį su ja, taip pat galimų iš anksto bendrai nustatytų maksimalių įkainių siekiant vartotojų apsaugos <…>“

II — Faktinės aplinkybės

19. Šiame procese nagrinėjamas ginčas *tarp Corporación Dermoestética SA* [12], pagal Ispanijos teisę įsteigtos įmonės, teikiančios estetinės priežiūros bei estetinio medicininio ir chirurginio gydymo paslaugas, ir reklamos agentūros *To Me Group Advertising Media Srl* [13].

20. 2003 metais *Dermoestética* pradėjo vykdyti savo veiklą Italijoje, kur 23 miestuose atidarė 24 grožio centrus bei 21 medicinos centrą.

21. 2005 m. spalio 10 d. *Dermoestética* ir *Advertising Media* sudarė sutartį, pagal kurią pastaroji turėjo transliuoti penkis reklaminius skelbimus per Italijos nacionalinės

12 — Toliau – *Dermoestética*.

13 — Toliau – *Advertising Media*.

televizijos kanalą Canale 5 rodomoje populiarioje laidoje „Verissimo“. Sutarta kaina, be atlyginimo agentūrai, kuris lygus 4 000 EUR sumai, buvo lygi 46 000 EUR be PVM sumai.

22. *Advertising Media*, gavusi 2 000 EUR rankpinigių, *Dermoestética* pranešė, kad, atsižvelgiant į Italijoje taikytinas teisės nuostatas, sutartyje numatyta reklaminių skelbimų transliacija per nacionalinius televizijos kanalus neįmanoma. Ji pasiūlė surasti reklamos plotų Italijos regioninės televizijos kanaluose padidinus sutartą kainą.

23. *Dermoestética* paprašė grąžinti 2 000 EUR rankpinigius. *Advertising Media* atsisakius patenkinti šį *Dermoestética* prašymą, šioji kreipėsi į Genujos *Giudice di pace* (Italija) dėl šios sumos sumokėjimo.

24. Šiame teisme *Cliniche Futura Srl*, kuri yra *Dermoestética* dukterinė įmonė Genujoje, kurios patalpose buvo sudaryta ginčijama sutartis ir kuri prašė leisti įstoti į bylą, nurodė, kad Italijos teisės nuostatos dėl gydymo įstaigų reklamos yra nesuderinamos su EB 43 straipsnyje numatyta įsisteigimo laisve.

III — Prejudiciniai klausimai

25. Tokiomis aplinkybėmis Genujos *Giudice di pace* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1) Ar su EB 49 straipsniu yra suderinamos nacionalinės nuostatos, kaip antai (1992 m. Įstatymo) 4, 5 ir 9a straipsniai bei 1994 m. rugsėjo 16 d. Ministro dekretas Nr. 657 ir (arba) administracinė praktika, draudžiančios medicininio ir chirurginio gydymo, kurį atlieka privačios gydymo įstaigos, turinčios tinkamą leidimą, reklamą per nacionalinės televizijos kanalus, net jeigu ta pati reklama leidžiama per regioninės televizijos kanalus, ir nustatančios, kad tokiai reklamai gali būti išleidžiama ne daugiau kaip 5 % už praeitus metus deklaruotų pajamų?

2) Ar su EB 43 straipsniu yra suderinamos nacionalinės nuostatos, kaip antai (1992 m. Įstatymo) 4, 5 ir 9a straipsniai bei 1994 m. rugsėjo 16 d. Ministro dekretas Nr. 657 ir (arba) administracinė praktika, draudžiančios medicininio ir chirurginio gydymo, kurį atlieka privačios gydymo įstaigos, turinčios tinkamą leidimą, reklamą per nacionalinės televizijos kanalus, net jeigu ta pati reklama leidžiama per regioninės televizijos kanalus, ir nustatančios, kad tokiai reklamai turi būti išduotas išankstinis kiekvienos komunos leidimas,

atsižvelgiant į atitinkamos provincijos profesinės asociacijos nuomonę, taip pat kad gali būti išleidžiama ne daugiau kaip 5 % už praeitus metus deklaruotų pajamų?

3) Ar EB 43 ir (arba) 49 straipsniui prieštarauja tai, kad estetinio medicininio ir chirurginio gydymo, kurį atlieka privačios gydymo įstaigos, turinčios tinkamą leidimą, informacinei reklamai būtų reikalingas papildomas išankstinis leidimas, kurį išduoda regiono administracinės valdžios institucijos ir (arba) profesinės asociacijos?

4) Ar *Federazione nazionale degli ordini dei medici* (FNOMCEO, Nacionalinė gydytojų asociacijų federacija) ir asocijuotųjų gydytojų asociacijos, priėmusios etikos kodeksą, numatantį apribojimus reklamai medicinos srityje, bei pateikusios su reklama medicinos srityje susijusių galiojančių teisės aktų išaiškinimą, labai ribojantį gydytojų teisę reklamuoti savo veiklą, kurie yra privalomi visiems gydytojams, apribojo konkurenciją labiau, nei leidžiama atitinkamuose nacionalinės teisės aktuose, ir pažeisdamos EB 81 straipsnio 1 dalį?

5) Bet kuriuo atveju ar FNOMCEO išaiškinimo praktika prieštarauja EB 3 straipsnio 1 dalies g punktui, EB 4 straipsniui, EB 98 straipsniui, EB 10 straipsniui, EB 81 straipsniui ir galbūt EB 86 straipsniui tiek, kiek tokią praktiką leidžia nacionalinės teisės aktai, reikalaujantys, kad kompetentingos provincijų profesinės asociacijos tikrintų reklaminės informacijos skaidrumą ir teisingumą nenurodant šio įgaliojimo įgyvendinimo kriterijų ir būdų?“

IV — Analizė

A — *Dėl prejudicinių klausimų objekto ir priimtinumo*

26. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimus galima suskirstyti į dvi grupes. Pirmąją grupę sudaro pirmasis – trečiasis klausimai. Šiais trimis klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia įvertinti, ar 1992 m. Įstatymas neprieštarauja EB 43 ir 49 straipsniams dėl to, kad draudžia medicininio ir chirurginio gydymo estetinės priežiūros srityje reklamą per nacionalinės televizijos kanalus.

27. Antrąją klausimų grupę sudaro ketvirtasis ir penktasis klausimai. Šie du klausimai susiję su Nacionalinės gydytojų asociacijų federacijos priimtu etikos kodeksu ir šios federacijos vykdoma šio kodekso taikymo praktika. Jais siekiama įvertinti minėto kodekso ir praktikos bei kelių Sutarties nuostatų, ypač 81 straipsnio, kuris draudžia su bendrąja rinka nesuderinamus įmonių susitarimus, nuostatų suderinamumą.

28. Italijos vyriausybė nurodo, kad visi šie klausimai yra nepriimtini, nes prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas neatsižvelgė į teisės aktų nuostatų, draudžiančių laisvųjų profesijų ir intelektinės veiklos informacinę reklamą, panaikinimą 2006 m. liepos 4 d. Įstatyminiu dekretu Nr. 223 [14].

29. Be to, ji nurodo, kad trečiasis – penktasis klausimai nėra svarbūs sprendimui pagrindinėje byloje priimti, nes sutartinių įsipareigojimų pagal sutartį, sudarytą *Dermoestética* ir *Advertising Media*, nevykdymą lėmė *Advertising Media* apsisprendimas, o ne televizijos transliuotojo *Canale 5* atsisakymas.

30. Komisija nurodo, kad pirmoji klausimų grupė yra priimtina. Tačiau ji abejoja dėl antrosios grupės priimtinumo.

31. Pritariu Komisijos nuomonei dėl abiejų klausimų grupių priimtinumo.

32. Pirmiausia reikia priminti, kad, remiantis nusistovėjusia teismų praktika, per procedūrą pagal EB 234 straipsnį tik nagrinėjantis bylą nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į konkrečios bylos ypatumus, turi įvertinti, ar jo sprendimui būtinas prejudicinis sprendimas, ir nustatyti Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Todėl Teisingumo Teismas iš principo turi priimti sprendimą tuo atveju, kai pateikiami klausimai yra susiję su Bendrijos teisės išaiškinimu [15].

33. Laikyti nepriimtinais prejudicinius klausimus galima, tik jeigu yra akivaizdu, kad prašomas Bendrijos teisės išaiškinimas neturi jokio ryšio su pagrindinės bylos faktinėmis aplinkybėmis arba dalyku, arba jeigu Teisingumo Teismas neturi faktinės ir teisinės informacijos, reikalingos naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus [16].

14 — *Gazzetta Ufficiale* Nr. 153, 2006 m. liepos 4 d., toliau – Įstatyminis dekretas Nr. 223/2006.

15 — Žr. 2003 m. sausio 21 d. Sprendimą *Bacardi-Martini ir Cellier des Dauphins* (C-318/00, Rink. p. I-905, 41 punktas ir jame nurodyta teismų praktika).

16 — Ten pat (42 punktas ir jame nurodyta teismų praktika).

34. Be to, vykstant EB 234 straipsnyje numatytai teismų bendradarbiavimo procedūrai Teisingumo Teismo ir prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo funkcijos yra aiškiai atskirtos, ir tik pastarajam priklauso aiškinti savo nacionalinės teisės aktus [17].

35. Atsižvelgiant į šiuos paaiškinimus, pirmoji klausimų grupė yra priimtina. Iš tikrųjų būtent prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, o ne valstybės narės, kuriai šis teismas priklauso, vyriausybė turi vertinti 2006 m. liepos 4 d. Įstatyminio dekreto Nr. 223 poveikį ginčo pagrindinėje byloje sprendimui [18]. Pateikdamas Teisingumo Teismui šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą Genujos *Giudice di pace* nurodė, kad šis Įstatyminis dekretas, kurio 12 straipsnį, be kita ko, jis citavo, nekliudo taikyti 1992 m. Įstatymo jo nagrinėjamoje byloje. Teisingumo Teismui neprivalu ginčyti tokio vertinimo.

36. Taigi į Italijos vyriausybės argumentą, kad minėtas Įstatyminis dekretas panaikino reklamą draudžiančias 1992 m. Įstatymo nuostatas ir visas teisės aktų nuostatas, draudžiančias laisvųjų profesijų ir intelektinės veiklos informacinę reklamą, negali būti atsižvelgiama ir jis nepanaikina pirmosios klausimų grupės tikslo.

37. Be to, ginčijamų 1992 m. Įstatymo nuostatų suderinamumo su EB 43 ir 49 straipsniais klausimas nėra akivaizdžiai nesvarbus ginčo pagrindinėje byloje sprendimui.

38. Iš tikrųjų, jeigu šie straipsniai arba vienas iš jų turi būti aiškinami taip, kad jiems prieštarauja nuostatos, numatančios tokį televizijos reklamos draudimą, koks įtvirtintas 1992 m. Įstatyme, nacionalinis teismas neturi atsižvelgti į tokias nuostatas remdamasis teismų praktika dėl tiesiogiai taikomos Bendrijos teisės nuostatos viršenybės poveikio [19].

39. Tačiau pritariu Komisijos abejonėms dėl antrosios klausimų grupės priimtinumo.

40. Iš tikrųjų šios klausimų grupės tikslas yra įvertinti gydytojų asociacijų federacijos priimto etikos kodekso ir šios federacijos vykdomos šio kodekso taikymo praktikos atitiktį Bendrijos teisei. Tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepateikė jokios informacijos apie šio kodekso turinį ir taikymą. Be to, jis nepaaiškino kodėl Teisingumo Teismo atliekamas šio kodekso ir minėtos praktikos nagrinėjimas yra svarbus ginčo pagrindinėje byloje sprendimui.

17 — Žr. 1999 m. birželio 17 d. Sprendimą *Piaggio* (C-295/97, Rink. p. I-3735, 29 punktas ir jame nurodyta teismų praktika).

18 — 2003 m. lapkričio 13 d. Sprendimas *Neri* (C-153/02, Rink. p. I-13555, 35 punktas).

19 — 1978 m. kovo 9 d. Sprendimas *Simmenthal* (106/77, Rink. p. 629, 21 punktas).

41. Šis svarbos trūkumas gali pasirodyti akivaizdus atsižvelgiant į tai, kad, remiantis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateikta informacija, *Advertising Media* paaiškino negalinti vykdyti sutartinių įsipareigojimų dėl 1992 m. Įstatymo, nes jis draudžia bet kokią medicininio ir chirurginio gydymo estetinės priežiūros srityje, kurį atlieka privačios gydymo įstaigos, reklamą per nacionalinės televizijos kanalus, o ne dėl FNOMCEO priimto kodekso taikymo ir iš to išplaukiančios praktikos.

42. Todėl siūlau Teisingumo Teismui laikyti ketvirtąjį ir penktąjį klausimus akivaizdžiai nesvarbiais ginčo pagrindinėje byloje sprendimui ir pripažinti juos nepriimtinais.

B — *Dėl trijų pirmųjų prejudicinių klausimų*

43. Pirmuoju – trečiuoju klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori sužinoti, ar 1992 m. Įstatymas, draudžiantis medicininio ir chirurginio gydymo estetinės priežiūros srityje, kurį atlieka privačios gydymo įstaigos, reklamą per nacionalinės televizijos kanalus, tačiau leidžiantis, su tam tikromis sąlygomis, šią reklamą per regioninės televizijos kanalus, neprieštarauja EB 43 ir 49 straipsniams.

44. Kadangi Direktyva 89/552 siekia suderinti nacionalinės teisės aktus, reglamentuojančius medicininio gydymo reklamą per televiziją, reikia patikrinti, ar ginčijamų 1992 m. Įstatymo nuostatų suderinamumas turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į šią direktyvą, ar į Sutarties nuostatas, susijusias su judėjimo laisvėmis.

1. Svarbios Bendrijos teisės nuostatos

45. Priminsiu, kad Direktyvos 89/552 14 straipsnio 1 dalis aiškiai draudžia tik pagal receptus išduodamų medicinos produktų bei medicinos priemonių valstybėse narėse, kurių jurisdikcijai priklauso transliuotojas, reklamą.

46. Taigi reikia įvertinti, ar 1992 m. Įstatymu, draudžiančiu medicininio ir chirurginio gydymo estetinės priežiūros srityje, kurį atlieka privačios gydymo įstaigos, reklamą per nacionalinės televizijos kanalus, perkeliama Direktyvos 89/552 14 straipsnio 1 dalis.

47. Ši direktyva išsamiau neapibrėžia medicinos priemonių, kurioms taikomas jos 14 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas reklamos draudimas.

48. Per posėdį Komisija paaiškino, kad šiame straipsnyje nurodyta sąvoka „medicinos priemonės“ turi būti aiškinama taip pat kaip ir sąvoka „pagal receptus išduodami medicinos produktai“. Taigi nagrinėjama sąvoka atitinka gydytojo veiksmus, kuriuos pastarasis atlieka pagal kito gydytojo išduotą receptą. Estetinės chirurgijos srityje ši sąvoka apima, pavyzdžiui, operacijas, skirtas ištaisyti nelaimingo atsitikimo pasekmes arba įgimtus defektus. Tačiau ji neapima veiksmų, kurie atliekami vien tik paciento prašymu.

49. Nyderlandų vyriausybė tvirtina, kad visoms medicinos priemonėms būtinas gydytojo dalyvavimas, todėl sakinio dalis „tik pagal receptus išduodamų“ nieko nekeičia sąvokos „medicinos priemonės“ atžvilgiu. Ši vyriausybė taip pat nurodė, kad valstybės narės gali imtis priemonių, griežtesnių už numatytas Direktyvos 89/552 14 straipsnyje.

50. Priešingai nei Nyderlandų vyriausybė, manau, kad sakinio dalis „tik pagal receptus išduodamų“ yra svarbi siekiant nustatyti Direktyvos 89/552 14 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto draudimo apimtį. Be to, nemanau, kad išdavimo pagal receptus kriterijus turi būti aiškinamas taip, kaip siūlo Komisija.

51. Iš tikrųjų, jeigu atsakymas į klausimą, ar estetinės chirurgijos operaciją apima Direktyvos 89/552 14 straipsnio 1 dalis, priklausytų nuo to, ar šią operaciją skyrė kitas gydytojas, ar ją daryti apsisprendė pats pacientas, tai neleistų visais atvejais iš anksto nustatyti, ar tokią priemonę apima šiame straipsnyje įtvirtintas draudimas. Iš tikrųjų tokia chirurginė operacija kaip nosies arba krūtų korekcija, gali būti paskirta gydytojo tam, kad būtų ištaisytos nelaimingo atsitikimo ar ligos pasekmės. Ji gali būti atliekama ir tik paciento prašymu, kai šis nusprendžia pakeisti savo veidą arba kūno dalį dėl visiškai estetinių priežasčių, ir tokiu atveju gydytojo dalyvavimą sudaro tai, kad jis patikrina, ar ši operacija yra suderinama su paciento sveikatos būkle.

52. Taigi toks išdavimo pagal receptą kriterijus, kokį pateikia Komisija, neleidžia tinkamai įgyvendinti Direktyvos 89/552 14 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto draudimo. Kad būtų įgyvendintas šis draudimas, būtina iš anksto žinoti, kokios yra medicinos priemonių rūšys, kurių atžvilgiu televizijos reklama yra draudžiama. Sąvoka „medicinos priemonės“, šios direktyvos 14 straipsnio 1 dalies prasme, kaip ir tame pačiame straipsnyje nurodyta sąvoka „medicinos produktai“, mano nuomone, turi būti suprantama kaip apimanti priemones, kurių reklama per televiziją bet kokia forma yra draudžiama. Taigi, siekiant nustatyti minėto straipsnio taikymo sritį, būtina skirtingai aiškinti išdavimo pagal receptą kriterijų.

53. Direktyvos 89/552 14 straipsnio 1 dalyje nurodydamas tik pagal receptus išduodamus medicinos produktus ir medicinos priemones, Bendrijos teisės aktų leidėjas, mano nuomone, norėjo apriboti televizijos reklamos draudimą medicinos produktams ir medicinos priemonėms, kuriems būtinas gydytojo leidimas pagal atitinkamos valstybės narės teisės aktus. Taigi kalbama apie medicinos produktus ir priemones, pasinaudojimas kuriais negali priklausyti vien tik nuo paciento arba vartotojo sprendimo.

54. Šią analizę patvirtina Direktyvos 89/552 trisdešimta konstatuojamoji dalis, pagal kurią svarbu atitinkamoje valstybėje narėje visiškai uždrausti „tik“ pagal receptus išduodamų medicinos produktų ir medicinos priemonių reklamą per televiziją.

55. Ją taip pat paremia motyvai, kuriais toks draudimas yra grindžiamas. Direktyvos 89/552 14 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas medicinos produktų ir medicinos priemonių reklamos draudimas yra iš karto po šios direktyvos 13 straipsnyje įtvirtinto bet kokios cigarečių ir kitų tabako gaminių reklamos draudimo ir prieš minėtos direktyvos 15 straipsnio nuostatas, susijusias su alkoholinių gėrimų televizijos reklama. Visų šių nuostatų tikslas yra visuomenės sveikatos apsauga.

56. Medicinos produktų ir medicinos priemonių, išduodamų tik pagal receptus, televizijos reklamos draudimą galima paaiškinti taip, jog juos galima vartoti arba jais galima pasinaudoti tik esant gydytojo patvirtintai būtinybei visiškai terapiniais tikslais ir terapeuto nustatytomis sąlygomis. Taigi Bendrijos teisės aktų leidėjas ketino uždrausti veiksmus, kuriais siekiama skatinti įsigyti tokių medicinos produktų ir tokių priemonių, kurie, jeigu jie nėra iš tikrųjų būtini ir jeigu jie vartojami arba jais pasinaudojama ne pagal gydytojo nurodymus, gali būti pavojingi vartotojo sveikatai.

57. Iš to darau išvadą, kad Bendrijos teisės aktų leidėjas norėjo apriboti televizijos reklamos draudimą medicinos priemonėms, kurios gali būti gaunamos tik pagal receptus. Iš to išplaukia, kad jeigu medicinos priemonė gali būti gaunama vien tik paciento prašymu, pavyzdžiui, nosies arba krūtų plastinė operacija estetinės chirurgijos srityje ir pagal Italijos teisės aktus, manau, kad ji nepatenka į Direktyvos 89/552 14 straipsnio 1 dalies taikymo sritį.

58. Taigi 1992 m. Įstatyme numatytas televizijos reklamos draudimas yra daug platesnis už numatytą Direktyvoje 89/552. Iš tikrųjų 1992 m. Įstatymas draudžia gydytojų ir giminiškų profesijų bei privačių gydymo įstaigų reklamą per nacionalinės televizijos kanalus. Tiksliau tariant, pagal prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pirmąjį – trečiąjį klausimus, jis draudžia bet kokią medicininio ir chirurginio gydymo

estetinės priežiūros srityje, kurį atlieka privačios gydymo įstaigos, reklamą per nacionalinės televizijos kanalus, nors, kaip matome, tokios medicinos priemonės yra gaunamos ne tik pagal receptus Direktyvos 89/52 14 straipsnio 1 dalies prasme.

59. Tačiau tai, kad šios 1992 m. Įstatymo nuostatos įtvirtina platesnį televizijos reklamos draudimą nei numatytas Direktyvoje 89/552, nereiškia, jog minėtos nuostatos prieštarauja Bendrijos teisei.

60. Kaip pažymėjo Nyderlandų vyriausybė, šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje valstybėms narėms suteikiama galimybė direktyvos reguliuojamose srityse nustatyti išsamesnes ar griežtesnes taisykles. Ši nuostata buvo aiškinama kaip taikytina visoms minėtos direktyvos IV skyriaus nuostatoms [20], tarp kurių yra ir 14 straipsnio 1 dalis. Taigi, kalbant apie medicinos produktų ir medicinos priemonių televizijos reklamą, valstybės narės turi teisę imtis priemonių, griežtesnių už numatytas šiame straipsnyje.

61. Tačiau svarbu tai, kad įgyvendindamos šią teisę nustatyti išsamesnes ar griežtesnes priemones, kaip ir vykdydamos joms skirtus įgaliojimus, valstybės narės negali pažeisti judėjimo laisvės. Iš nusistovėjusios teismų praktikos matyti, kad jeigu nesuderintos profesinės veiklos vykdymo sąlygos, valstybės narės yra kompetentingos apibrėžti tokios veiklos vykdymą, tačiau savo kompetenciją jos turi įgyvendinti nepažeisdamos Sutartimi garantuojamų pagrindinių laisvių [21].

62. Taigi būtent atsižvelgiant į Sutartyje įtvirtintas judėjimo laisves reikia nagrinėti ginčijamų 1992 m. Įstatymo nuostatų suderinamumą su Bendrijos teise.

63. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad pagrindinės bylos aplinkybėmis toks vertinimas turi būti atliekamas atsižvelgiant į įsisteigimo laisvę ir laisvę teikti paslaugas. Pritariu tokiai analizei.

64. Ginčas pagrindinėje byloje kilo dėl sutarties, kurią *Dermoestética*, pagal Ispanijos teisę įsteigta įmonė, sudarė su *Advertising Media* dėl reklaminių skelbimų transliavimo per vieną Italijos televizijos kanalą, nevykdymo.

20 — 1995 m. vasario 9 d. Sprendimas *Leclerc-Siplec* (C-412/93, Rink. p. I-179, 37–44 punktai).

21 — 2002 m. liepos 11 d. Sprendimas *Gräbner* (C-294/00, Rink. p. I-6515, 26 punktas ir jame nurodyta teismų praktika).

65. Manau, kad *Dermoestética* teisinė situacija patenka į EB 43 straipsnio, skaitomo kartu su EB 48 straipsniu, taikymo sritį, nes su *Advertising Media* sudaryta sutartimi dėl reklamos buvo siekiama reklamuoti šios pirmosios bendrovės padalinių veiklą Italijoje [22].

66. Be to, *Dermoestética* yra užsakytų *Advertising Media* paslaugų gavėja, todėl ji gali remtis ir EB 49 straipsniu [23].

67. Esu linkęs manyti, kad, atsižvelgiant į *Dermoestética* tikslą, sudarant sutartį su *Advertising Media*, ir 1992 m. Įstatymo poveikį konkurencijai, esminis dalykas šioje byloje yra įsisteigimo laisvė. Tačiau, kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia ir dėl nagrinėjamų paslaugų teikimo laisvės apimties šioje byloje ir kadangi Teisingumo Teismas byloje *Gourmet International Products* [24] teisės aktus dėl alkoholinių gėrimų reklamos nagrinėjo atsižvelgdamas ne tik į Sutarties straipsnius dėl laivo prekių judėjimo, bet ir į EB 49 straipsnį, trumpai panagrinėsiu ir šio straipsnio aiškinimą.

22 — Žr. šiuo klausimu 2002 m. spalio 17 d. Sprendimą *Payroll ir kt.* (C-79/01, Rink. p. I-8923, 25 punktas).

23 — 1984 m. sausio 31 d. Sprendimas *Luisi ir Carbone* (286/82 ir 26/83, Rink. p. 377, 10 punktas).

24 — 2001 m. kovo 8 d. Sprendimas (C-405/98, Rink. p. I-1795).

68. Pirmuoju – trečiuoju klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar EB 43 ir 49 straipsniai, skaitomi kartu su EB 48 ir 55 straipsniais, turi būti aiškinami taip, jog jiems prieštarauja tos valstybės narės teisės nuostatos, kurios draudžia medicininio ir chirurginio gydymo estetinės priežiūros srityje, kurį atlieka privačios gydymo įstaigos, reklamą per nacionalinės televizijos kanalus, tačiau tokią reklamą leidžia, su tam tikromis sąlygomis, per regioninės televizijos kanalus.

69. Manau, kad į šį klausimą reikia atsakyti teigiamai dėl to, kad, pirma, toks draudimas reklamuotis apriboja įsisteigimo laisvę ir laisvę teikti paslaugas EB 43 ir 49 straipsnių prasme ir, antra, toks apribojimas yra nepateisinamas, kai ši reklama su tam tikromis sąlygomis yra leidžiama per regioninės televizijos kanalus. Šiuos aspektus išnagrinėsiu atskirai.

2. Apribojimo egzistavimas

70. EB 43 ir 48 straipsniuose įtvirtinta įsisteigimo laisvė suteikia bendrovėms, įkurtoms pagal valstybės narės teisę, teisę imtis savarankiškos veiklos kitoje valstybėje narėje ir vykdyti šią veiklą tomis pačiomis sąlygomis, kokios yra nustatytos toje valstybėje narėje įsteigtoms bendrovėms. EB 43 straipsnis

įpareigoja panaikinti diskriminuojančias priemones.

71. Pagal Teisingumo Teismo praktiką įsisteigimo laisvės apribojimais šio straipsnio prasme laikomos visos priemonės, kurios draudžia, kliudo naudotis šia laisve arba dėl kurių naudojimasis ja tampa mažiau patrauklus [25]. Prie šių priemonių priskiriamos ir tos, kurios taikomos vienodai, tačiau daro įtaką vertimosi atitinkama veikla būdui ir atima iš ūkio subjekto veiksmingą konkurencinę priemonę patekti į rinką [26].

72. Teisingumo Teismas nusprendė, kad taip yra, pavyzdžiui, kai priemonė draudžia kredito įstaigai mokėti palūkanas už gyventojų atidarytose sąskaitose laikomus indėlius iki pareikalavimo [27]. Kalbant apie paslaugų teikimo laisvę, tokią pačią analizę jis atliko teisės aktų, nustatančių absoliutų draudimą advokatams nesilaikyti pagal tam tikrus įkainius nustatytų minimalių honorarų, atžvilgiu [28]. Buvo nuspręsta, kad šios priemonės yra nepalankios užsienio valstybės ūkio subjektams, nes jos atima iš pastarųjų priemonę, kuri leistų veiksmingiau konkuruoti su priimančiojoje valstybėje narėje jau įsisteigusiais specialistais [29].

73. Taigi būtent dėl šių priemonių poveikio patekimui į rinką jas galima laikyti „apribojimais“ EB 43 ir 49 straipsnių prasme. Minėtos priemonės yra judėjimo laisvės apribojimai, nes, trukdydamos naujiems ūkio subjektams patekti į nagrinėjamą rinką, jos objektyviai sudaro kliūtis judėjimo laisvei. Priemonės, draudžiančios arba apsunkinančios naujų ūkio subjektų patekimą į rinką, sustingdo nagrinėjamą rinką ir todėl prieštarauja judėjimo laisvėms bei konkurencijai, kuriomis grindžiama bendroji rinka.

74. Taigi kredito įstaigų palūkanos už sąskaitose laikomus indėlius iki pareikalavimo ir laisvas honorarų nustatymas buvo pripažintos teisėtomis konkurencijos priemonėmis, būtinomis norint patekti į priimančiosios valstybės narės rinką. Manau,

25 — 2004 m. spalio 5 d. Sprendimas *CaixaBank France* (C-442/02, Rink. p. I-8961, 11 punktas ir jame nurodyta teismų praktika).

26 — Ten pat (12 punktas).

27 — Ten pat.

28 — 2006 m. gruodžio 5 d. Sprendimas *Cipolla ir kt.* (C-94/04 ir C-202/04, Rink. p. I-11421, 58 ir 59 punktai).

29 — Minėti sprendimai *CaixaBank France* (13 punktas) ir *Cipolla ir kt.* (59 punktas). Minėtame sprendime *CaixaBank France* Teisingumo Teismas nurodė, kad kai kredito įstaigos, užsienio bendrovių dukterinės įmonės, siekia patekti į valstybės narės rinką, konkuruodamos pasinaudojant palūkanomis už sąskaitose laikomus indėlius iki pareikalavimo, tai yra vienas veiksmingiausių metodų siekiant šio tikslo. Todėl nagrinėjamas draudimas apsunkina šių bendrovių patekimą į rinką (14 punktas). Be to, minėtame sprendime *Cipolla ir kt.* jis konstatavo, kad absoliutus draudimas nesilaikyti minimalaus įkainio iš kitoje valstybėje narėje nei Italijos Respublika įsisteigusių advokatų, reikalaujančių mažesnio honoraro nei nustatytasis pagal šį įkainį, atima galimybę veiksmingai konkuruoti su atitinkamoje valstybėje narėje įsisteigusiais advokatais, kurie dėl šios priežasties turi daugiau galimybių nei užsienyje įsisteigę advokatai pelnyti klientų lojalumą (59 punktas).

kad ši analizė turėtų būti pritaikyta teisei reklamuotis.

75. Reklamos svarbą patekimui į rinką Teisingumo Teismas jau pažymėjo kalbėdamas apie laisvą prekių judėjimą.

76. Šioje srityje reklamą reglamentuojančios nacionalinės teisės nuostatos analizuojamos kaip pardavimo būdai, numatyti teismų praktikoje, išplaukiančioje iš sprendimo *Keck ir Mithouard* [30], todėl jos nesudaro kliūčių EB 28 straipsnio prasme, nes taikomos visiems atitinkamiems ūkio subjektams, vykdantiems savo veiklą nacionalinėje teritorijoje, ir teisiniu bei faktiniu požiūriu daro vienodą įtaką prekybai nacionalinėmis ir kitose valstybėse narėse pagamintomis prekėmis [31].

77. Tačiau sprendime *De Agostini ir TV-Shop* [32] Teisingumo Teismas manė, kad negalima atmesti, jog visiškas prekės, kuria teisėtai prekiaujama, tam tikros reklamos formos uždraudimas valstybėje narėje didesnį poveikį gali turėti kitose valstybėse narėse pagamintoms prekėms.

78. Minėtame sprendime *Gourmet International Products* Teisingumo Teismas pateikė nuomonę dėl teisės nuostatų, draudžiančių, su tam tikromis nedidelėmis išimtimis, transliuoti bet kokią vartotojams skirtą alkoholinių gėrimų reklamą. Teisingumo Teismas manė, kad toks reklamos draudimas turi būti laikomas labiau apsunkinančiu prekybą kitose valstybėse narėse pagamintomis prekėmis nei prekybą toje valstybėje narėje pagamintomis prekėmis, todėl jis yra kliūtis valstybių narių tarpusavio prekybai, kuri patenka į EB 28 straipsnio taikymo sritį [33].

79. Šią analizę Teisingumo Teismas grindė nuomone, kad, kalbant apie tokias prekes kaip alkoholiniai gėrimai, kurių vartojimas susijęs su socialiniais bei vietos papročiais, bet kokios vartotojams skirtos reklamos draudimas spaudoje, per radiją ir televiziją, tiesiogiai siunčiant neužsakytą informaciją arba kabinant reklaminius skelbimus viešose vietose, gali labiau apsunkinti kitose valstybėse narėse nei toje valstybėje narėje pagamintų prekių, kuriomis vartotojas automatiškai labiau pasitiki, patekimą į rinką [34].

80. Sprendime *Douwe Egberts* [35] dėl nacionalinio įstatymo, draudžiančio maisto produktų reklamoje teikti nuorodas į lieknėjimą ir

30 — 1993 m. lapkričio 24 d. Sprendimas (C-267/91 ir C-268/91, Rink. p. I-6097).

31 — Minėtas sprendimas *Leclerc-Siplec* (21–23 punktai).

32 — 1997 m. liepos 9 d. Sprendimas (C-34/95–C-36/95, Rink. p. I-3843, 42 punktas).

33 — Minėtas sprendimas *Gourmet International Products* (25 punktas).

34 — Ten pat (21 punktas).

35 — 2004 m. liepos 15 d. Sprendimas (C-239/02, Rink. p. I-7007, 53 punktas).

į gydytojų rekomendacijas, pažymėjimus, pareiškimus, nuomones arba pritarimo pareiškimus, Teisingumo Teismas priėjo prie tokios pačios išvados kaip ir minėtame sprendime *Gourmet International Products.*

81. Prekės reklamą smarkiai ribojančios nacionalinės teisės nuostatos gali trukdyti šiai prekei patekti į rinką. Manau, kad šią analizę galima pritaikyti paslaugų atžvilgiu.

82. Iš tikrųjų, reklama yra pagrindinė priemonė, leidžianti ūkio subjektams informuoti vartotojus apie savo egzistavimą ir veiklą. Taigi ji turi lemiamą reikšmę bendrovės įsisteigimui ir veiklai naujoje valstybėje narėje. Reklama yra ir priemonė, kuria ūkio subjektai bando įtikinti vartotojus įsigyti jų, o ne konkurentų paslaugų. Taigi ji leidžia vartotojams pakeisti savo įpročius ir taip skatina konkurenciją.

83. Šią reklamos reikšmę laisvųjų profesijų atžvilgiu pažymėjo ir Komisija savo pranešime apie konkurenciją laisvųjų profesijų sektoriuje [36]. Pagal šį pranešimą reklama, ypač lyginamoji, gali būti pagrindinė į rinką besiskverbiančių įmonių konkurencinė priemonė [37].

84. Kaip savo išvadoje, pateiktoje byloje, kurioje buvo priimtas minėtas sprendimas *Leclerc-Siplec*, nurodė generalinis advokatas F. G. Jacobs, priemonėmis, draudžiančiomis arba stipriai ribojančiomis reklamą, neišvengiamai siekiama apsaugoti nacionalinius gamintojus ir apsunkinti užsienio įmonių atėjimą į rinką. Taigi teisė reklamuotis yra Sutartyje numatytų judėjimo laisvių pasekmė [38].

85. Šia analize nesiekiama įrodyti, kad bet koks draudimas arba stiprus apribojimas reklamuotis neišvengiamai prieštarauja Bendrijos teisei. Valstybės narės gali apriboti judėjimo laisves. Tačiau šie apribojimai gali būti pateisinami tik viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ir visuomenės sveikatos sumetimais arba privalomuoju bendrojo intereso pagrindu.

86. Tai yra paprasčiausias pripažinimas, kad, atsižvelgiant į reklamos svarbą bendrosios

36 — COM(2004) 83 (galutinis/2).

37 — 43 punktas.

38 — 21 ir 22 punktai.

rinkos realizavimui, draudimas reklamuotis arba labai griežtas apribojimas šioje srityje iš esmės yra Sutartimi garantuojamų judėjimo laisvių apribojimas ir su Bendrijos teise jie gali būti suderinami tik tuo atveju, jeigu yra pateisinami.

87. Pagrindinėje byloje tokia bendrovė, kokia yra *Dermoestética*, savo veiklą vykdanti estetinės priežiūros srityje ir atidariusi estetinės priežiūros įstaigas keliuose Italijos miestuose, turi poreikį susirasti klientų ir tuo tikslu pranešti apie save plačiajai visuomenei.

88. Be to, televizija yra informacijos perdavimo priemonė, kuria galima pasiekti labai didelę visuomenės dalį. Ji leidžia įmonei labai veiksmingai pranešti apie savo prekes ir paslaugas visoje valstybės narės teritorijoje. Tai, kad specialistai sėkmingai naudojasi šiuo informacijos perdavimo būdu, paskatino Bendrijos teisės aktų leidėją Direktyvoje 89/552 nustatyti minimalius reikalavimus ir kriterijus, kurių reikia laikytis televizijos reklamos srityje, siekiant apsaugoti vartotojus nuo pastarosios pertekliaus, o taip pat įsipareigojimus, išvardytus kituose antrinės teisės aktuose, reglamentuojančiuose reklamą apskritai [39] arba konkrečių prekių, kaip antai tabakas arba vaistai, reklamą.

89. 1992 m. Įstatyme numatytas draudimas reklamuotis per nacionalinės televizijos kanalus atima iš tokios bendrovės kaip *Dermoestética* galimybę naudotis informacijos perdavimo priemone, kuri yra ypač veiksminga siekiant pranešti visai Italijos visuomenei apie medicininį ir chirurginį gydymą estetinės priežiūros srityje, kuris atliekamas jos padaliniuose, kurių gausu Italijoje. Taigi, mano nuomone, šis draudimas yra įsisteigimo laisvės apribojimas.

90. Šią analizę paremia tai, kad minėto draudimo poveikio kitoje valstybėje narėje įsteigtai įmonei negali kompensuoti arba sumažinti 1992 m. Įstatyme numatyta galimybė reklamuotis Italijoje per regioninės televizijos kanalus arba naudojant kitas informacijos perdavimo priemones.

39 — 1984 m. rugsėjo 10 d. Tarybos direktyva 84/450/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų dėl klaidinančios reklamos suderinimo (OL L 250, p. 17; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 227). Šis teisės aktas buvo pakeistas 1997 m. spalio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/55/EB (OL L 290, p. 18; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 3 t., p. 365), siekiant į jį įtraukti lyginamąją reklamą, ir 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje ir iš dalies keičiančia Tarybos direktyvą 84/450/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 97/7/EB, 98/27/EB bei 2002/65/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 („Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva“) (OL L 149, p. 22). Iš dalies pakeista Direktyva 84/450 buvo panaikinta ir pakeista 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/114/EB dėl klaidinančios ir lyginamosios reklamos (OL L 376, p. 21).

91. Iš tikrųjų šią galimybę riboja dvi sąlygos, kurios užsienio įmonei, norinčiai įsisteigti Italijoje, neginčijamai apriboja minėtos galimybės reikšmę. Viena iš šių sąlygų yra kompetentingos regiono administracinės valdžios institucijos leidimo gavimas.

92. Tam, kad reklaminis skelbimas būtų transliuojamas visoje Italijos Respublikos teritorijoje per regioninės televizijos kanalus, tokia bendrovė kaip *Dermoestética* turi pateikti tiek prašymų, kiek yra kompetentingų administracinės valdžios institucijų, o tai yra akivaizdžiai sudėtingiau ir reikalauja daugiau išlaidų. Be to, remiantis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateikta informacija, Italijos teisės aktai nenustato sąlygų, kurias reikia įvykdyti norint gauti tokį leidimą, o tai reiškia, kad šios sąlygos skirtinguose regionuose gali skirtis ir kad toks ūkio subjektas, kokia yra *Dermoestética*, negali iš anksto lengvai apie jas sužinoti.

93. Antroji sąlyga yra tokia, kad minėtai reklamai gali būti išleidžiama ne daugiau kaip 5 % už praeitus metus deklaruotų pajamų.

94. Kaip nurodo Komisija, ši sąlyga taip yra kliūtis kitoje valstybėje narėje įsteigtoms bendrovėms įsitvirtinti Italijoje, nes, pirma, ji apriboja jų galimybę išleisti tiek pinigų, kiek jos mano esant reikalinga siekiant tinkamai apie save pranešti. Antra, susiedamas šį apribojimą su praeitų metų gautų pajamų procentiniu dydžiu, nagrinėjamas teisės aktas sukelia vadinamąsias „kaskados“ pasekmes ta prasme, kad reklamos apribojimas sumažina įmonės gaunamas pajamas, kurios nulemia išlaidų, galimų išleisti reklamai, sumą. Be to, sąvokos „deklaruotos pajamos“ netikslumas sudaro papildomą sunkumą užsienio įmonėms.

95. Galiausiai pagrindinė byla įrodo, kad 1992 m. Įstatyme numatytos galimybės reklamuotis per regioninės televizijos kanalus ir naudojant kitas informacijos perdavimo priemones, kurią riboja šio įstatymo 5 ir 9a straipsniuose išvardytos dvi sąlygos, *Dermoestética* nelaikė patenkinamu sprendimu, kompensuojančiu galimybės reklamuotis per nacionalinės televizijos kanalus nebuvimą.

96. Taigi 1992 m. Įstatymas, draudžiantis bet kokią medicininio ir chirurginio gydymo estetinės priežiūros srityje, kurį atlieka privačios gydymo įstaigos, reklamą per nacionalinės televizijos kanalus, yra įsisteigimo laisvės apribojimas.

97. Be to, šias nuostatas galima analizuoti ir kaip EB 49 straipsnyje numatytos laisvės teikti paslaugas Bendrijoje apribojimą.

98. Iš tikrųjų 1992 m. Įstatymas, draudžiantis *Advertising Media* bei Italijos nacionalinės

televizijos kanalams transliuoti *Dermoestética* padalinių Italijoje reklamą, trukdo pastarajai teikti paslaugas. Toks draudimas reklamuotis, net jeigu jis vienodai taikytinas ir Italijoje bei kitose valstybėse narėse įsteigtoms privačioms gydymo įstaigoms, daro įtaką tarpvalstybinei televizijos reklamos pasiūlai [40].

101. Aišku, visuomenės sveikatos apsauga yra vienas iš pagrindų, kuris, remiantis EB 46 ir 55 straipsniais, gali pateisinti įsisteigimo laisvės ir laisvės teikti paslaugas apribojimą. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nusprendė, kad asmenų sveikata ir gyvybė priskiriami tiems interesams, kuriuos pirmiausia saugo Sutarties nuostatos, numatančios galimą nukrypimą nuo draudimo riboti judėjimo laisves [41]. Visuomenės sveikatos apsauga taip pat priskiriama privalomiesiems bendrojo intereso pagrindams, kurie gali pateisinti Sutartyje garantuojamų judėjimo laisvių įgyvendinimo apribojimus.

3. Pateisinimo nebuvimas

99. Italijos vyriausybė nepateikia jokio motyvo, galinčio pateisinti apribojimus, kurie numatyti nagrinėjamose 1992 m. Įstatymo nuostatose. Priešingai, ji netiesiogiai pripažįsta, kad šie apribojimai yra nesuderinami su Bendrijos teise, nes tvirtina, jog nagrinėjamos nuostatos buvo panaikintos Įstatyminiu dekretu Nr. 223/2006, kuris, remiantis šio teisės akto 2 straipsniu, buvo priimtas laikantis laisvos konkurencijos principo, siekiant užtikrinti vartotojams galimybę veiksmingai pasirinkti, kurią suteikia rinkoje siūlomų paslaugų palyginimas.

102. Be to, kadangi medicininio ir chirurginio gydymo estetinės priežiūros srityje reklama nėra bendrai reglamentuojama arba suderinta Bendrijos lygiu, kiekviena valstybė narė turi nuspręsti, koks bus visuomenės sveikatos apsaugos šioje srityje lygis ir kokiu būdu toks lygis turėtų būti pasiektas [42].

100. *Advertising Media* tvirtina, kad ginčijamus apribojimus pateisina toks privalomasis bendrojo intereso pagrindas kaip visuomenės sveikatos apsauga.

103. Savo išvadoje, 2007 m. lapkričio 22 d. pateiktoje byloje *Doulamis* (C-446/05), kuri šiuo metu nagrinėjama Teisingumo Teisme, tvirtinau, kad visuomenės sveikatos apsauga gali pateisinti draudimą tokiems sveikatos apsaugos specialistams kaip dantų priežiūros specialistai pateikti kitokią nei visiškai informacinę reklamą. Savo nuomonę grindžiau tuo, jog sveikatos priežiūros paslaugų teikimas negali būti prilyginamas visų

40 — Žr. šiuo klausimu minėtą sprendimą *Gourmet International Products* (39 punktas) ir 2004 m. liepos 13 d. Sprendimą *Komisija prieš Prancūziją* (C-262/02, Rink. p. I-6569, 26 punktas).

41 — 1994 m. lapkričio 10 d. Sprendimas *Ortscheit* (C-320/93, Rink. p. I-5243, 16 punktas).

42 — Ten pat.

kitų paslaugų teikimui, nes šios paslaugos daro įtaką vartotojo fiziniam vientisumui ir psichinei pusiausvyrai. Be to, nurodžiau aplinkybę, kad sveikatos sritis yra viena iš tų sričių, kuriose paslaugos teikėjo ir paslaugos gavėjo žinių lygis skiriasi labiausiai, nes pastarasis negali realiai įvertinti perkamos paslaugos kokybės.

104. Manau, šie paaiškinimai tinka ir estetinės priežiūros sričiai, nes estetinė priežiūra nėra vien tik geros savijautos paslaugos, kaip antai atpalaiduojamasis masažas arba depiliacija, bet apima ir tokias chirurgines operacijas kaip veido ar kitos kūno dalies korekcija.

105. Net jeigu tokios chirurginės operacijos gali būti atliekamos paciento prašymu nesant realios terapinės būtinybės, manau, kad dėl su tokios rūšies medicininiais veiksmais susijusios rizikos ir galimo jų poveikio psichikai valstybė narė gali teisėtai numatyti apribojimus, susijusius su visuomenei skirta minėtų medicininių veiksmų reklama. Taigi manau, kad visiškai pateisinama yra tai, jog valstybė narė uždraudžia arba apriboja reklaminius veiksmus, kuriais siekiama skatinti žmones darytis veido ar kūno pakeitimus.

106. Tačiau šiuo atžvilgiu priimtos priemonės turi būti tinkamos siekiamam tikslui įgyvendinti ir neviršyti to, kas būtina jam pasiekti [43].

107. Draudimas reklamuoti medicininį ir chirurginį gydymą estetinės priežiūros srityje per nacionalinės televizijos kanalus apriboja vartotojams skirtą tokių paslaugų reklamą ir todėl saugo visuomenės sveikatą. Tačiau kadangi ši reklama su tam tikromis sąlygomis leidžiama per regioninės televizijos kanalus, vargu ar bet kokios reklamos draudimas per nacionalinės televizijos kanalus gali būti laikomas proporcingu.

108. Iš tikrųjų, jeigu Italijos teisės aktų leidėjas manė, kad sąlygos, apribojančios tokią reklamą per regioninės televizijos kanalus, gali apsaugoti visuomenės sveikatą, nesuprantu, kodėl tokios sąlygos negali būti taikomos nacionalinės televizijos kanalams. Jokia aplinkybė neleidžia manyti, kad televizijos žiūrovų apsauga turi būti mažesnė tada, kai jie žiūri regioninės televizijos kanalus.

43 — Žr. šiuo klausimu 1991 m. liepos 25 d. Sprendimą *Aragonesa de Publicidad Exterior ir Publivía* (C-1/90 ir C-176/90, Rink. p. I-4151, 16 punktas).

109. Taigi, kaip pažymi Komisija, 1992 m. Įstatymui būdingas tam tikras nenuoseklumas, nes, jeigu Italijos teisės aktų leidėjas iš tikrųjų ketino apsaugoti televizijos žiūrovų sveikatą uždrausdamas medicininio ir chirurginio gydymo estetinės priežiūros srityje televizijos reklamą, šį draudimą jis turėjo nustatyti ir regioninės televizijos kanalų atžvilgiu.

110. Šiuo atžvilgiu 1992 m. Įstatymas yra toks pats nenuoseklus kaip ir minėtame sprendime *Payroll ir kt.* nagrinėtos nacionalinės teisės nuostatos.

111. Šios teisės nuostatos įpareigojo įmones, turinčias iki 250 darbuotojų ir norinčias patikėti algalapių parengimą ir spausdinimą kompiuterizuotiems duomenų apdorojimo išorės centrams, kreiptis tik į tokius centrus, kuriuose dirba tik tam tikrų profesijų sąjungoms Italijoje priklausantys asmenys. Minėtos teisės nuostatos buvo analizuojamos kaip ribojančios bendrovių, kurių buveinės yra kitoje valstybėje narėje ir kurios nori įsisteigti Italijoje tam, kad ten galėtų teikti kompiuterizuotas algalapių parengimo ir spausdinimo paslaugas, įsisteigimo laisvę.

112. Italijos vyriausybė tvirtino, jog šį apribojimą pateisina darbuotojų teisių apsauga. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nurodė, kad, remiantis nagrinėjamomis Italijos teisės nuostatomis, duomenų apdorojimo centrai, kuriuose dirba ne tik patarėjai darbo klausimais arba kiti panašūs darbuotojai, gali teikti algalapių parengimo ir spausdinimo paslaugas įmonėms, turinčioms virš 250 darbuotojų, kurie šiuo atžvilgiu neatrodo mažiau apsaugoti nei mažesnėse įmonėse dirbantys darbuotojai. Iš to jis padarė išvadą, kad jeigu nagrinėjamos paslaugos netampa paprastesnės, kai išauga susijusių darbuotojų skaičius, ginčijama nuostata bet kuriuo atveju viršija tai, kas būtina ja siekiamam apsaugos tikslui įgyvendinti [44].

113. Bet kokios medicininio ir chirurginio gydymo estetinės priežiūros srityje reklamos draudimas per nacionalinės televizijos kanalus viršija tai, kas būtina visuomenės sveikatai apsaugoti. Šią analizę patvirtina aplinkybė, kad, remiantis per posėdį pateiktais Italijos vyriausybės paaiškinimais, šis draudimas susijęs tik su privačiomis gydymo įstaigomis.

114. Todėl valstybės narės teisės nuostatos, draudžiančios medicininio ir chirurginio gydymo estetinės priežiūros srityje, kurį atlieka privačios gydymo įstaigos, reklamą per nacionalinės televizijos kanalus, tačiau tokią reklamą leidžia, su tam tikromis sąlygomis, per regioninės televizijos kanalus, prieštarauja EB 43 ir 49 straipsniams, skaitomiems kartu su EB 48 ir 55 straipsniais.

44 — Minėtas sprendimas *Arrêt Payroll ir kt.* (37 punktas).

V — Išvada

115. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, Teisingumo Teismui siūlau į Genujos *Giudice di pace* pateiktus klausimus atsakyti taip:

„EB 43 ir 49 straipsniai, skaitomi kartu su EB 48 ir 55 straipsniais, turi būti aiškinami taip, jog jiems prieštarauja tos valstybės narės teisės nuostatos, kurios draudžia medicininio ir chirurginio gydymo estetinės priežiūros srityje, kurį atlieka privačios gydymo įstaigos, reklamą per nacionalinės televizijos kanalus, tačiau tokią reklamą leidžia, su tam tikromis sąlygomis, per regioninės televizijos kanalus.“